

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Центр заочної форми навчання
Кафедра менеджменту організацій та ЗЕД

Допустити до захисту
Завідувач кафедри _____
д.е.н. Кузнецова І.О.
« _____ » _____ 2017 року

ДИПЛОМНА РОБОТА
ступінь «Магістр»
з теми **«УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «БЕРДИЧІВСЬКОГО
ХЛІБОЗАВОДУ»**

Виконав: студент 6 курсу, групи М-22
спеціальності 8.0306010 «Менеджмент
організації і адміністрування»
Анучін Дмитро Костянтинович

(підпис)
Науковий керівник: к.е.н., доцент
Чернега Олена Михайлівна

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	6
1.1. Сутність та класифікація витрат підприємства.....	6
1.2. Особливості та методи управління витратами підприємства.....	16
1.3. Сучасні підходи до формування системи управління витратами підприємства.....	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «БЕРДИЧІВСЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД».....	34
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства.....	34
2.2. Аналіз динаміки та структури витрат підприємства.....	44
2.3. Дослідження методів управління витратами на підприємстві.....	55
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «БЕРДИЧІВСЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД».....	65
3.1. Розробка напрямів зниження витрат підприємства.....	65
3.2. Підвищення ефективності управління витратами.....	72
3.3. Оцінка економічної ефективності запропонованих заходів.....	80
ВИСНОВКИ.....	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	93
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

В умовах ринкової економіки виключно важливого значення набувають проблеми формування та управління витратами. Особливо це стосується підприємств, від ефективності роботи яких залежить ефективність функціонування всього народного господарства України.

Функціонування підприємств в наш час ускладнено рядом чинників, серед яких значний вплив здійснюють фактори зовнішнього середовища, а саме: кризовий стан економіки України, недосконале законодавство, нестабільна політична ситуація та ін. Загострюють ситуацію внутрішні проблеми. Основними з них, що потребують негайного вирішення, є: морально застарілі та з високим фізичним зносом основні фонди, неефективна система управління, відсутність інвестиційних ресурсів, підвищення експлуатаційних витрат, зниження рівня прибутковості і конкурентоспроможності послуг, що надаються підприємствами.

В той же час реалії сьогодення примушують підприємства функціонувати на основі економічних розрахунків щодо джерел формування майна, визначення витрат, доходів та прибутку, оцінки привабливості та конкурентоспроможності. Виходячи з цього, діяльність цих суб'єктів господарювання потрібно організовувати так, щоб було можливим окупити всі понесені витрати й отримувати прибуток, необхідний для розвитку, що є основним завданням фінансового менеджменту.

Тематика управління витратами на підприємствах вже досить довго знаходиться в зоні уваги науковців, проте до сьогодні не втратила своєї актуальності. Дослідженням даного питанням займалися такі науковці, як: Горелкіна А.Л., Партин Г.О., Потетюєва М. В., Сергієнко М.М. та ін. Однак, незважаючи на велику кількість наукових розробок з означеної проблематики, питання формування ефективного механізму управління витратами на підприємствах залишаються досі не вирішеними.

Проблема управління витратами є актуальною практично для всіх підприємств та організацій, незалежно від форми власності, розміру та фінансового стану. Але вона особливо актуальна для великих та середніх підприємств, де витрати достатньо високі, а система управління ними більш складна і ризикована. Саме тому сучасних умовах для забезпечення стійкої позиції підприємництва на ринку необхідне удосконалення системи управління їх витратами, що включає як процес прийняття оптимальних рішень щодо використання ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання та пошук шляхів їх реалізації, так і визначення резервів зниження витрат. Це надасть можливість підприємствам успішно функціонувати у ринковому конкурентному середовищі.

Метою дослідження є пошук та обґрунтування економічної ефективності заходів щодо удосконалення системи управління витратами та зменшення їх величини.

Для досягнення поставленої мети буде вирішено ряд завдань дослідження:

- розкрити сутність та навести класифікацію витрат підприємства;
- розглянути особливості та методи управління витратами підприємства;
- проаналізувати сучасні підходи до формування системи управління витратами підприємства;
- надати загальну організаційно-економічну характеристику підприємства;
- здійснити аналіз динаміки та структури витрат підприємства;
- провести дослідження системи управління витратами підприємства;
- здійснити розробку напрямів зниження витрат підприємства;
- запропонувати напрями підвищення ефективності управління витратами;
- навести оцінку економічної ефективності запропонованих заходів.

Предметом дослідження є принципи та методи управління витратами підприємства.

Об'єкт дослідження - ефективність системи управління витратами ТОВ «Бердичівський хлібозавод».

Інформаційною основою виконання дипломної роботи є навчальні посібники та підручники, наукові статті, статистична, податкова та бухгалтерська звітність ТОВ «Бердичівський хлібозавод».

Методи дослідження. Теоретична частина дослідження опрацьована із застосуванням системного підходу до управління витратами. При узагальненні економічної сутності витрат та виявленні факторів, що найбільш суттєво впливають на їх розмір, використано абстрактно-логічний метод. Для оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності об'єкту дослідження та аналізу управління витратами підприємства застосовано методи економічного аналізу (порівняння і групування, визначення середніх величин, методи комплексної оцінки, метод економічного прогнозу), за допомогою яких було здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства.

Практична цінність одержаних результатів полягає в тому, що обґрунтовані в роботі рекомендації щодо удосконалення системи управління витратами знайшли практичне застосування в діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод» та можуть бути використані іншими аналогічними підприємствами з метою покращання фінансових результатів їх господарської діяльності.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження теоретичних засад управління витратами на підприємстві було зроблено наступні висновки:

1. Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками). Об'єкт витрат – це продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат. В економічній літературі найчастіше зустрічається класифікація витрат за економічними елементами та за статтями калькуляції.

Витрати доречно групувати в розрізі видів виробництв (основне, допоміжне), служб та інших адміністративно відокремлених структурних підрозділів, цехів, діляниць, технологічних переділів (місць виникнення витрат).

2. Управління витратами – це процес цілеспрямованого формування оптимального рівня витрат підприємства. Критерієм оптимізації є мінімум витрат, що дає змогу підприємству отримати певні конкурентні переваги на ринку збуту, проводити гнучку цінову політику, формувати оптимальну виробничу програму, та, за різних умов, досягти високих розмірів прибутку. Сучасні методи управління витратами характеризуються різноманітністю, оскільки на підприємстві можна застосовувати одночасно декілька методик, в тому числі існуючі методики можна застосовувати і у межах галузей. Тобто в даний час управління витратами широко розвинене і поширюється на всі види існуючих та можливих витрат, які виникають або можуть виникнути під час діяльності підприємства.

3. Аналіз витрат проводиться з метою визначення ступеня раціональності витрат та оцінки впливу факторів на їх обсяг. Результати аналізу дають змогу виявити резерви економії витрат підприємства та причини перевитрат, а також є базою для планування витрат. Прийняття рішень у сфері витрат полягає в

обґрунтуванні доцільності виробництва окремих видів продукції (виконання певних видів робіт, надання певних послуг), виборі техніки та технології, формуванні товарного асортименту підприємства.

Згідно аналізу системи управління витратами ТОВ «Бердичівський хлібозавод» було отримано наступні результати:

1. ТОВ «Бердичівський хлібозавод» є виробником хліба та багатьох найменувань хлібобулочних та кондитерських виробів. Зростання величини активів у 2015 р. відбулось за рахунок збільшення вартості необоротних активів (на 122,6 тис. грн.) та оборотних активів (на 2762,9 тис. грн.). Величина власного капіталу підприємства упродовж досліджуваного періоду була від'ємною, що було зумовлено наявністю непокритого збитку підприємства у 2014-2016 рр., а також неоплаченого капіталу (у 2014 р.). В структурі капіталу досліджуваного підприємства найбільша частка припадає на поточну кредиторську заборгованість за товари, роботи та послуги.

2. У 2014 та 2016 рр. діяльність ТОВ «Бердичівський хлібозавод» була збитковою, і лише у 2015 р. підприємство отримало чистий прибуток в розмірі 740,5 тис. грн. Найбільша частка в структурі виробництва у 2014-2016 рр. припадала на хліб. Найбільша частка витрат припадала на собівартість реалізованої продукції, проте її величина зменшувалась протягом досліджуваного періоду, а частка інших операційних витрат зростала.

Собівартість реалізованої продукції зменшилась у 2015 р. на 686,8 тис. грн., проте у 2016 р. зросла на 1588,5 тис. грн. При цьому у 2015 р. зменшились витрати на купівлю сировини та матеріалів (на 527,6 тис. грн.), допоміжних матеріалів (на 88,5 тис. грн.), паливо та енергію (на 134,4 тис. грн.), а також амортизаційні відрахування (на 49 тис. грн.). Проте у 2016 р. зросла вартість придбаних сировини та матеріалів (на 656,6 тис. грн.), допоміжних матеріалів (на 185,3 тис. грн.), паливо та енергію (на 124,4 тис. грн.), а також амортизація (на 149,9 тис. грн.). Варто також зазначити, що витрати на оплату праці зростали упродовж 2015-2016 рр., так само зростали і відрахування на соціальні заходи.

Найбільше коштів підприємство витрачає на купівлю борошна, оскільки воно є основним видом сировини для виробництва. Також підприємство купує сировину для випікання кондитерських виробів та солодоців.

3. Діяльність господарська діяльність ТОВ «Бердичівський хлібозавод» лише у 2015 р. була прибутковою, а його фінансовий стан у 2014 та 2016 рр. був нестійким. Основною метою стратегічного управління витратами є забезпечення раціонального рівня витрат з погляду стратегічної перспективи, інтеграція існуючих прийомів і методів управління витратами, а також створення довгострокової конкурентної переваги.

З метою удосконалення системи управління витратами ТОВ «Бердичівський хлібозавод» було запропоновано наступне:

1. Важливим фактором, що дозволяє підвищити прибутковість та рентабельність підприємства, є оптимізація обсягу витрат на виробництво продукції та здійснення господарської діяльності, а саме - адміністративних витрат на витрат на збут.

В процесі виробництва підприємство використовує різноманітні види сировини. Підготовка сировини включає очищення і дроблення. В процесі подрібнення у вихідній сировині залишаються дрібні металеві частки, які вилучаються за допомогою сита. Але варто відзначити, що близько 7% отриманої сировини відбраковується через надмірне наповнення металевими дрібними домішками. Отже, для зменшення втрат сировини ми пропонуємо ТОВ «Бердичівський хлібозавод» придбати спеціальне обладнання для вилучення металевих домішок з сировини.

2. Основна увага в процесі формування та реалізації діяльності ТОВ «Бердичівський хлібозавод» повинна бути приділена не стільки показникам росту суб'єкта господарювання, скільки показникам його розвитку шляхом удосконалення системи управління витратами. ТОВ «Бердичівський хлібозавод» має озброїтися сукупністю комерційних і некомерційних показників. Останні сприяють досягненню перших – комерційних показників і

характеризують їх якість, а також дають можливість удосконалити систему управління витратами.

3. В результаті укладання угод на поставку сировини безпосередньо з виробниками ТОВ «Бердичівський хлібозавод» зможе скорити прямі матеріальні витрати на 1156,3 тис. грн. Резерви зниження адміністративних витрат складають 271,9 тис. грн. за рахунок зменшення представницьких витрат на 87,4 тис. грн., витрат на відрядження на 90,6 тис. грн., витрат на проведення корпоративних свят (на 58,7 тис. грн.), витрат на охоронні послуги (на 13 тис. грн.) та витрат на організацію протипожежної охорони (на 22,2 тис. грн.). Зниження витрат на збут складе 148,3 тис. грн. за рахунок зменшення витрат на виготовлення та розповсюдження рекламної продукції (на 33,6 тис. грн.), встановлення ліміту на телефонні, канцелярські та поштові витрати (на 30,7 тис. грн.), зменшення витрат на послуги сторонніх організацій з дослідження ринків збуту (загалом на 84 тис. грн.). Отже, загальна економія витрат згідно запропонованих заходів складе 1576,5 тис. грн., причому основна частка припадає на прямі матеріальні витрати.

За розрахунками, загальна економія витрат згідно запропонованих заходів складе 1576,5 тис. грн., причому основна частка припадає на прямі матеріальні витрати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів від 07 лютого 2013 р. № 73.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства Фінансів України від 31.12.1999 № 318.
3. Алексєнко Л. Формування фінансових результатів в умовах реформування системи бухгалтерського обліку / Л. Алексєнко // Економіка. Фінанси. Право. – 2013. - № 1. - 36-39.
4. Артамонова Н.С. Впровадження сучасних методів управління витратами задля забезпечення конкурентних переваг/ Н.С. Артамонова, Н.М. Доба // Економіка: реалії часу. - 2013. - № 3(8). - С. 16-22.
5. Белебега І.О. Самоорганізація сільських громад / І. О. Белебега, В. В. Бакум // Вісник аграрної науки. – 2008. – № 9. – С. 59-61.
6. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2005. — 592 с.
7. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. - 2005. - № 3. – С. 117-129.
8. Біличко Т.О. Теоретичні аспекти прибутку / Т.О. Біличко // Формування ринкових відносин. - 2015. - № 8. - С. 8-12.
9. Бланк И.А. Управление прибылью / И.А. Бланк. – Изд. 4-ое, [перераб. и доп.]. – К.: Изд-во «Ника-Центр», 2007. – 768 с.
10. Брігхем Є. Г. Основи фінансового менеджменту. К.: Молодь, 2006.- 453 с.
11. Буряк Л.Д. Фінансові ресурси підприємства / Л.Д. Буряк // Фінанси України. — 2003. — № 10. — С. 63.
12. Буряк П.Ю. Формування та надання інформації про фінансові результати підприємства / П.Ю. Буряк // Фінанси України. – 2009. - № 10. С. 7-11.

13. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління / Ф.Ф. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – №1(22). – С. 11-18.

14. Волк І.Ф. Фінансові ресурси підприємства: економічна суть та ефективність управління / І.Ф. Волк // Держава та регіони. - 2007. - № 6. - С. 339-342.

15. Волкова М.В. Формування системи управління витратами підприємства / М.В. Волкова // Комунальне господарство міст. - 2011. - № 38. - С. 206-216.

16. Горобець А.А. Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства / А.А. Горобець // Пріоритети. – 2016. - № 3. - С. 346-351.

17. Гравель Є.Ю. Методологічні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємств / Є.Ю. Гравель // Держава та регіони. - 2007. - №1. - С. 9-14.

18. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств: Навч. посібник - К.: «Знання-Прес», 2004. – 424 с.

19. Давидович І.Є. Калькулювання собівартості будівельної продукції та напрямки його вдосконалення / І.Є. Давидович // Економічний аналіз: зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. – 2010. – №6. – С. 224-230.

20. Давидович І.Є. Управління витратами: Навч. посібник. / Давидович І.Є. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 228 с.

21. Друри К. Управленческий и производственный учет / Колин Друри. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 528 с.

22. Економіка підприємства: Навч. посібник / За заг. ред. А.В.Шегди - К.: Знання – Прес, 2003. - 335 с.

23. Економіка підприємства: Підручник. - 3-є вид., переробл. та доп./ За заг. ред. С.Ф. Покропивного. - К.: КНЕУ, 2006.

24. Ефимова О.В. Как анализировать финансовое положение предприятия. - М.: АО Бизнес - школа «Интел-Синтез», 2006. – 411 с.

25. Іваненко В.І., Болух М.А. Економічний аналіз господарської діяльності. - К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2001. – 309 с.
26. Карпова Т.П. Управленческий учет: Учебник для ВУЗов. / Карпова Т.П. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 794 с.
27. Кірейцев Г.Г. Фінанси підприємств. -К.: ЦУЛ, 2005. – 203 с.
28. Кірейцев Г.Г. Фінансова звітність підприємства та її аналіз. - Київ: ЦУЛ, 2002. – 411 с.
29. Ковалева А. М. Финансы. - М.: Финансы й статистика. 2006. - 365с.
30. Колісник Г.М. Складові системи управління витратами підприємницьких структур / Г.М. Колісник // Ефективна економіка. - 2013. - № 11. - С. 1-6.
31. Кононенко О. Анализ финансовой отчетности. – 3-е изд., перераб. и доп. – Харків: Фактор, 2005. – 156 с.
32. Коріненко В.А. Методичний підхід до аналізу фінансових результатів діяльності в підприємствах АПК / В.А. Коріненко // Ефективна економіка. – 2016. - № 4. - С. 179.
33. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. - 2-ге вид., стер. - К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. - 378 с.
34. Макконелл К.Р . Экономикс: принципы, проблемы и политика: підручник / К.Р. Макконелл, С.Л. Брю. – М. : ИНФРА, 1999. – 974 с.
35. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства.- Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 132 с.
36. Мних Є.В. Аналіз фінансового стану і фінансових результатів діяльності підприємств.- Навч. посібник. - К.: НМК ВО, 2006. - 159 с.
37. Москаленко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства / В.П. Москаленко, О.Л. Пластун // Актуальні проблеми економіки. - 2006. – №6 (60). - С. 180-191.
38. Москаленко В.П. Финансово-экономический механизм промышленного предприятия: научно-методическое издание / В.П.

Москаленко, О.В. Шипунова / Под научной редакцией д.э.н., проф. В.П. Москаленко. – Сумы: Изд-во «Довкілля», 2003. – 176 с.

39. Нагайчук В.В. Основні резерви зниження витрат сільськогосподарського підприємства / В.В. Нагайчук // Економіка АПК. – 2012. – № 1(25). – С.146-149.

40. Нападовська Л.В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці: [монографія] / Л.В. Нападовська. – Д. : Наука і освіта., 2000. – 224 с.

41. Нікбахт Е., Гроппеллі А. Фінанси. - навч.пос. - К.: Основи - 2008.- 382 с.

42. Палий В.Ф. Управленческий учет издержек и доходов / В.Ф. Палий. – М.: Инфра-М. – 2009. – 278 с.

43. Петлюк Ю.В. Оптимізація джерел фінансових ресурсів підприємств / Ю.В. Петлюк // Регіональна економіка. — 2015. — № 7. — С. 91.

44. Петров Й.О. Економіка виробничого підприємства / Й.О. Петров // Стратегічне управління. — 2014. — № 10. — С. 19-26.

45. Подольська В.О., Яріш В.О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 488 с.

46. Поляк Г.Б. Финансовый менеджмент. - М.:Финансы, ЮНИТИ, 2008. – 78 с.

47. Попов О.С. Управління витратами // Економічна енциклопедія: У 3-х томах, Т.3. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002. – 736 с.

48. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. – Тернопіль : Економічна думка, 2009. – 227 с.

49. Пулко О.В. Оптимізація фінансового стану підприємства / О.В. Пулко // Економіка і управління. – 2015. - № 11 - С. 84 - 89.

50. Разенко А.В. Максимізація прибутку підприємства / А.В. Разенко // Економічний форум. - 2015. - № 12. - С. 17-18.

51. Ростовська Г.В. Огляд методів управління витратами / Г.В. Ростовська // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. - 2011. - № 3(24). - С. 222-228.

52. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: Навч. посібник. - Київ: ЦУЛ, 2006. – 159 с.
53. Словінець Л.Г. Концепція фінансового результату у системі бухгалтерського обліку / Л.Г. Словінець // Персонал. — 2015. — № 11. — С. 90-99.
54. Смесюк В.Л. Прибутковість підприємств як фактор нарощення інвестиційного потенціалу економіки України / В.Л. Смесюк // Економіка: проблеми теорії і практики. - 2013. - Т. IV. Вип. 186. - С. 1007-1014.
55. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: [навч. посіб.] / В.В. Сопко. – К.: КНЕУ, 2006. – 526 с.
56. Сопко В.В. Бухгалтерський облік на підприємствах з особливостями швейної галузі: практичний посібник / Василь Васильович Сопко. – Ужгород ІВА, 2007. – 440 с.
57. Суторміна В.М., Федоров В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій. - Підручник. - К.: Либідь, 2005. – 542 с.
58. Сухоцька Т. Облік доходів та витрат на підприємствах відповідно до національних стандартів / Т. Сухоцька // Економіка. Фінанси. Право. – 2016. - № 4. - с. 19-26.
59. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навч.посібник-К.: КНЕУ, 2005. – 581 с.
60. Управлінський облік: Підручник [Текст] / Голов С.Ф. – 4-те вид. – К.: Лібра, 2008. – 704 с.
61. Финансовый менеджмент: теория й практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. - 7-е изд., перераб. й доп. - М.: Изд-во «Перспектива», 2007. - 656 с.
62. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств. - Навч посіб. - К.: МАУП, 2005.-562 с.
63. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб та доп. - К.: КНЕУ, 2000. - 460 с.

64. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник: / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. - Київ: ЦУЛ, 2002. - 496 с.
65. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз .- Навч.пос. - К.: ЄУ, 2005 – 195 с.
66. Холод З.М., Чорняк О.З. Методика фінансового аналізу діяльності підприємств різних організаційно-правових структур ВПК України. - Львів: Фенікс, 2008 . — 395 с.
67. Холт Роберт Н. Основи фінансового менеджмента. - М.: Дело, 2007. – 347 с.
68. Худолій Л.М. Теорія фінансів: Навч.-метод, посібник: - К.: Європейський університет, 2003. - 167 с.
69. Шатохіна О.І. Бухгалтерський облік і аудит затрат виробничої діяльності підприємств вугледобувної промисловості: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04. / О.І. Шатохіна. Державна академія статистики, обліку та аудиту. – К., 2006. – 20 с.
70. Шиншила А.К., Вартакан С.С., Микрюнов В.А., Бухгалтерський учет й финансовый анализ на коммерческих предприятиях - М.: ОКС, 2008. – 452 с.
71. Широко О.Є. Методика аналізу фінансових результатів підприємства / О.Є. Широко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2014. - № 12 (36). - С. 60-64.
72. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013.